

Tillväxt och utveckling

2. Et retfærdigt digitalt samfund – for os alle

DSU, AUF, Demarinuoret

Vi er som samfund i disse år vidne til teknologiske transformationer, hvis omfang vil skrive sig ind i historiebøgerne. Sociale mediers dominans, uoverskuelige og ukontrollerbare algoritmer samt endnu ukendt kunstig intelligens forandrer i øjeblikket vores forhold til os selv, til hinanden og til det samfund, vi er en del af. De teknologiske landvindinger har potentiale til at skabe frihed, fremskridt og flere muligheder, men som vi desværre allerede har set, har de også evnen til at splitte vores samfund, skade vores sammenhængskraft og sende endnu flere ud i dyb personlig armod.

For hvad enten det er børn langt under de sociale mediers egne fastsatte aldersgrænser, der uden problemer opretter nye konti, data der kastes i retning af højestbydende uden, at man som bruger har mulighed for at overskue det, eller den massive mistro, som i høj grad er drevet af den perfektionskultur, sociale medier fremmer, så er konsekvenserne mangeartede. Det kræver handling fra politisk side. Alt for ofte er den teknologiske udvikling nemlig løbet fra den politiske vilje til at agere i tide. Det ønsker vi at tage et opgør med.

UNR foreslår derfor, at de nordiske lande:

- Indfører et krav om verifikation på sociale medier, så brugerne både lever op til de enkelte mediers alderskrav, og så man ikke kan skjule sig bag falske profiler.
- Igangsætter en indsats for at øge den enkelte brugers ejerskab over egne data og værdien af disse, med henblik på at etablere en egentlig digital ejendomsret over egne data.
- For at imødegå de negative konsekvenser af digital teknologi bør emner som teknologiforståelse, digital etik, kunstig intelligens og trivsel på sociale medier indgå som en del af undervisningen i grundskolen.
- Ved lov indfører et krav om, at alt indhold, der er skabt af kunstig intelligens, skal markeres som værende lavet af AI. Ligeledes bør der stilles krav om, at kunstig intelligens skal angive en korrekthedsscore af sit output.

4. Öppna Nordjobb för alla ungdomar med uppehållstillstånd

Föreningarna Nordens Ungdomsförbund

Nordjobb-programmet ger unga en unik möjlighet att lära känna samt arbeta och bo i andra nordiska länder. I nuläget är programmet dock begränsat till de ungdomar som är medborgare i något nordiskt land eller EU-land. Många ungdomar som bor i de nordiska länderna och har uppehållstillstånd är utan anledning uteslutna från programmet.

Bland dem som har uppehållstillstånd finns det många aktiva ungdomar som gärna vill arbeta i ett annat nordiskt land genom Nordjobb, men det är i dagsläget inte möjligt. Tillträde till programmet skulle bidra till att göra den nordiska arbetsmarknaden mer attraktiv, främja jämlikhet, underlätta de ungas integration och öka möjligheterna att få insikter i de olika nordiska ländernas kultur, språk och arbetsliv.

UNR föreslår att

- Nordjobb-programmet öppnas för alla ungdomar som bor i de nordiska länderna och som har permanent eller tillfälligt uppehållstillstånd.

7. Tegningsberettigede uanset nordisk bopæl

Foreningen NORDENs Ungdom Danmark

I dag er det blevet meget nemmere for forskellige nordboere at skabe kontakter og foreningsfællesskaber over grænserne grundet vores digitale platforme og bedre transportforbindelser.

Dog er det nærmest umuligt at vælge formand og eller kasserer fra et andet nordisk land, end fra det land ens bank er hjemmehørende i, da bankerne kræver, at de tegningsberettigede skal have personnummer fra det pågældende land.

Det er en hæmsko for vores nordiske samarbejde og udvikling af samme.

Derfor foreslår FNU Danmark til vedtagelse:

- At UNR skal arbejde for, at bankerne kan godkende tillidsvalgte tegningsberettigede uanset bopælsregistrering i Norden.
- At regeringerne i Norden bør vedtage lovgivning, så de nordiske foreninger kan vælge bestyrelser med repræsentanter på tværs af Norden og lade dem være tegningsberettigede, selvom de ikke er bosiddende i det samme nordiske land, som banken er.

20. Styrk initiativer til at sikre unges trivsel i digitaliserede samfund

DUF - Dansk Ungdoms Fællesråd, Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner

Børn og unges liv foregår i dag både fysisk og digitalt, men mange af de steder, børn og unge færdes digitalt, sikrer ikke gode rammer for trivsel og udvikling. Der er bl.a. udfordringer med tidsforbrug grundet fastholdelsesmekanismer og den høje grad af negativ sammenligning og spejling, som digitale platforme muliggør. Samtidig giver platformene muligheder for at kommunikere med venner og bekendte fra den fysiske verden samt finde fællesskaber.

Samtidig er det problematisk, at unge på tværs af Norden har forskellig adgang til digital infrastruktur, hvilket skaber ulige muligheder for at benytte de virtuelle værktøjer og platforme, der muliggør lige demokratisk deltagelse og udvikling af samfundet generelt.

Udfordringerne er grænseløse og bør derfor fordre samarbejde om lovgivning i Norden, i EU og globalt, men det er også nødvendigt at have indsatser lokalt og nationalt.

Derfor ønsker DUF, at UNR arbejder for:

- At skoler, fritidstilbud, foreningsliv og andre arenaer, hvor børn og unge opholder sig i samarbejde med børn og unge bør arbejde med at sætte rammer samt skabe en god kultur og normer, der styrker et godt børne- og ungdomsliv.
- At det sikres, at børn og unge kun har adgang til digitale platforme med alderssvarende indhold, så børn og unge ikke udsættes for fastholdende mekanismer eller skadeligt indhold. Tilgængeligheden bør reguleres ved bl.a. velfungerende aldersverifikation.
- At unge på tværs af hele Norden har lige adgang til digital infrastruktur og lige muligheder for at benytte virtuelle værktøjer og platforme, der muliggør lige demokratisk deltagelse og udvikling i samfundet generelt.

27. Fjern planlovs reguleringer i forbindelse byggeforanstaltninger

Nordens Liberale Ungdom

Overflødige planlovsreguleringer bremser by- og boligudviklingen, ved at hæmme markedets evne til at hurtigt reagere på efterspørgsel. Dette kan skabe flaskehalse, hvilket kan få boligpriserne til at stige. Ved at fjerne de nuværende reguleringer i planloven, der begrænser byggeforanstaltninger og boligudvikling kan vi gøre det mere økonomisk overkommeligt for borgere at finde sig en bolig, der passer til deres behov og budget. Afskaffelse af disse reguleringer kan være med til at fremme innovation og fleksibilitet i forhold til byggeprojekter, og lader markeds kræfterne spille en større rolle end administrative restriktioner.

Ved at reformere planloven kan vi sikre, at fremtidens boligmarked er både nyskabende og økonomisk tilgængeligt for alle.

Vi vil derfor opfordre til, at:

- De nordiske lande fjerner planlovs reguleringer, for at skabe et mere dynamisk boligmarked

Välfärd i Norden

8. Tilbyde psykologisk hjælp til de ukrainske ofre af Ruslands angrebskrig mod Ukraine

Nordens Liberale Ungdom

Siden Rusland invaderede Ukraine den 24. februar 2022, har ukrainere været udsat for ekstrem stress, vold og tab, hvilket har ført til en række mentale sundhedsproblemer, herunder PTSD, depression og angst. Ifølge Verdenssundhedsorganisationen (WHO) anslås det, at 9,6 millioner ukrainere i dag oplever mentale sundhedsproblemer som følge af krigen. I 2023 rapporterede Ukraines sundhedsministerium, at kun 1 ud af 50 ukrainere blev diagnosticeret. I 2017 havde Ukraine 11,6 psykiatere per 100.000 indbyggere, og i 2016 var der kun 0,56 psykoterapeuter per 100.000 ukrainere.

Ungdommens Nordiske Råd anerkender den betydelige psykologiske påvirkning, som den igangværende krig i Ukraine har haft på både ukrainske soldater og civile, og ser det som en nødvendighed at adressere de mentale sundhedsproblemer, der er opstået som følge af de psykologiske traumer, ukrainerne har oplevet. Denne udfordring vil have en langvarig negativ indvirkning på Ukraines fremtidige udvikling. Ungdommens Nordiske Råd opfordrer derfor de nordiske lande til at forpligte sig til rehabiliteringen af ukrainske soldater og civile.

UNR foreslår derfor de nordiske lande, at:

- De nordiske lande formelt bør anerkende den betydelige psykologiske traumatisering, som ukrainske soldater og civile har oplevet.
- Psykologiske og psykiatriske eksperter fra de nordiske lande bør uddanne nye ukrainske fagfolk til at behandle det stigende antal mentale sundhedsproblemer.
- De nordiske lande skal udvikle og tilbyde målrettede beskæftigelses- og praktiske træningsprogrammer for at lette reintegrationen af ukrainere.

22. Ratificera ILO-konvention 169 för ett mer inkluderande Norden

Centerpartiets Ungdomsförbund

Det är av yttersta vikt att alla nordiska länder ratificerar ILO konvention 169, som skyddar rättigheterna för ursprungsbefolkningar. En central del av demokratin är respekten för nationella minoriteter och urfolk, något som de nordiska länderna idag har brister i. Ratificeringen av ILO-konventionen är inte en komplett lösning men utgör en viktig pusselbit för en förbättrad tillvaro för ursprungsbefolkningar.

Danmark och Norge ratificerade konventionen 1996 respektive 1990, utan att detta fått negativa effekter på deras ekonomier eller utveckling. Detta visar att ratificeringen är både möjlig och fördelaktig. Samernas rätt att utveckla sin kulturella identitet, språk och religion är en grundläggande mänsklig rättighet som bör erkännas av Sverige och Finland.

FN-konventionen om sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter fastslår att medborgare har rätt till kultur och att stater aktivt ska främja dessa rättigheter. Samernas kultur är en viktig del av Nordens kultur och historia, och det är avgörande att det nordiska samarbetet fokuserar på att alla medborgare ska kunna utöva och bevara sitt kulturarv. FN:s barnrättskommitté lyfter det som särskilt viktigt att skydda dessa rättigheter för barnen, något som vidare stärks genom artikel 30 i barnkonventionen.

UNR uppmanar därför Nordiska rådet:

- att verka för att alla nordiska länder ratificerar ILO-konventionen nr 169.

28. Lovliggørelse af fixerum i hele Norden

Nordens Liberale Ungdom

Mange personer med stofmisbrug indtager stoffer under sundhedsfarlige forhold, hvilket øger risikoen for overdoser uden mulighed for hjælp, ofte med fatale konsekvenser. Samtidig spredes smitsomme sygdomme, når stoffer indtages under uhygiejniske forhold. Stofindtagelse under sådanne forhold udgør en fare for både misbrugeren og andre borgere, da det skaber farlige situationer i det offentlige rum. F.eks. udgør efterladte kanyler på legepladser og i parker en stor risiko for børn og andre, hvilket skaber utryghed i lokalsamfundet.

Fixerum har vist sig at være en effektiv løsning på disse problemer i flere lande. Fixerum reducerer risikoen for overdoser og sygdomme ved at give stofbrugere et sikkert sted at indtage stoffer under opsyn af sundhedspersonale. Alene i Danmark viser en evaluering fra 2015, at fixerum har reddet over 300 menneskeliv. Derudover fungerer fixerum som et vigtigt bindeled mellem brugerne og sociale samt sundhedsmæssige tilbud, herunder rehabilitering og behandling af stofmisbrug. Dette er værdifuldt for både de socialt udsatte og for samfundet som helhed.

Derfor foreslår UNR at:

- Fixerum skal lovgivgøres i alle Nordens lande.
- Oprettelse af retningslinjer for hygiejne, medicinsk behandling og akut nødhjælp
- Fixerummet informerer og opfordrer misbrugere til at deltage i behandling eller søge anden form for hjælp
- Der indføres juridisk beskyttelse for brugere og sundhedspersonale mod strafferetlig forfølgelse, når de anvender eller arbejder i fixerum.
- Staten bør yde finansiel støtte til kommuner der ønsker fixerum.

30. UNR mener, at unødvendige og uigenkaldelige indgreb på børns kønsorganer uden deres samtykke er en krænkelse af børns ret til religions- og selvbestemmelse.

Samband ungra framsóknarmanna

FN's børnekonvention beskytter børn mod traditioner, der er skadelige for deres helbred, og forpligter de lande, der har underskrevet konventionen, til at afskaffe sådanne traditioner. Den røde tråd i FN's børnekonvention er, at barnets bedste altid skal være det primære hensyn i beslutninger, der vedrører barnets ve og vel. Konventionen fastslår også, at børn har ret til at blive hørt i alle sager, der vedrører dem. Det er i strid med konventionen, at forældre træffer beslutninger om unødvendige og uigenkaldelige indgreb på et barns krop. Det kan være, at enkeltpersoner ønsker at gennemgå sådanne indgreb af religiøse eller kulturelle grunde, men denne beslutning bør træffes af dem selv, når de er gamle nok og modne nok til at forstå konsekvenserne af indgrebene.

Hundredvis af islandske læger har erklæret deres støtte til et lovforslag, der havde til hensigt at forbyde omskæring af drenge, medmindre der foreligger medicinske grunde. (1) Børneombudsmænd i alle de nordiske lande har underskrevet en erklæring, der opfordrer til et forbud mod omskæring af børn. (2) I Island har det været forbudt at udføre operationer på børns kønsorganer med atypiske kønstræk siden 2020 og på piger siden 2005.

UNR kræver, at de nordiske lande:

- Skal stå i spidsen for at forsvare børns ret til at bestemme over deres egen krop.
- Skal forbyde unødvendige og uigenkaldelige indgreb på alle børns kønsorganer.

(1) RÚV. (2018). Over 400 læger støtter lovforslag om omskæring. <https://www.ruv.is/frett/rumlega-400-laeknar-stydja-umskurdarfrumvarp>

(2) Børneombudsmanden. (2013). Omskæring krænker unge drenges rettigheder.

<https://www.barn.is/frettir/2013/10/umskurdur-brytur-gegn-rettindum-ungra-drengja>

Kunskap och kultur

20. Styrk initiativer til at sikre unges trivsel i digitaliserede samfund

DUF - Dansk Ungdoms Fællesråd, Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner

Børn og unges liv foregår i dag både fysisk og digitalt, men mange af de steder, børn og unge færdes digitalt, sikrer ikke gode rammer for trivsel og udvikling. Der er bl.a. udfordringer med tidsforbrug grundet fastholdelsesmekanismer og den høje grad af negativ sammenligning og spejling, som digitale platforme muliggør. Samtidig giver platformene muligheder for at kommunikere med venner og bekendte fra den fysiske verden samt finde nye fællesskaber.

Samtidig er det problematisk, at unge på tværs af Norden har forskellig adgang til digital infrastruktur, hvilket skaber ulige muligheder for at benytte de virtuelle værktøjer og platforme, der muliggør lige demokratisk deltagelse og udvikling af samfundet generelt.

Udfordringerne er grænseløse og bør derfor fordre samarbejde om lovgivning i Norden, i EU og globalt, men det er også nødvendigt at have indsatser lokalt og nationalt.

Derfor ønsker DUF, at UNR arbejder for:

- At skoler, fritidstilbud, foreningsliv og andre arenaer, hvor børn og unge opholder sig i samarbejde med børn og unge bør arbejde med at sætte rammer samt skabe en god kultur og normer, der styrker et godt børne- og ungdomsliv.
- At det sikres, at børn og unge kun har adgang til digitale platforme med alderssvarende indhold, så børn og unge ikke udsættes for fastholdende mekanismer eller skadeligt indhold. Tilgængeligheden bør reguleres ved bl.a. velfungerende aldersverifikation.
- At unge på tværs af hele Norden har lige adgang til digital infrastruktur og lige muligheder for at benytte virtuelle værktøjer og platforme, der muliggør lige demokratisk deltagelse og udvikling i samfundet generelt.

25. Det arktiska samarbetet måste väckas till liv igen

Unga socialdemokrater i Finland

Det arktiska samarbetet måste väckas till liv igen, så länge det finns något att rädda. För tillfället ser läget dystert ut: Sedan den ryska invasionen har Arktiska rådet inte kunnat sammanträda. Även om det har varit avbrott i beslutsfattandet har forskarsamhället tagit fram sådan värdefull information om tillståndet i Arktis som borde oroa hela mänskligheten.

Man har föreställt sig att Arktis hålls oförändrat, men nu blir regionen varmare i mångdubbelt snabbare takt än resten av världen. Den snabba uppvärmningen är ett hot mot den arktiska naturens och de arktiska levnadsförhållandenas fortbestånd. I takt med att isen och permafrosten smälter blir extrema väderfenomen allt vanligare också mer allmänt i Norden.

Arktis är också föremål för stormaktspolitiska intressen. Ryssland har ökat sin militära upprustning och sina provokativa militärövningar, medan Kinas intresse för de arktiska sjövägarna samtidigt tilltar. Medan Ryssland och Kina intensifierar sitt samarbete har Arktiska rådet och Barents euroarktiska råd gått i stå, vilket riskerar att göra den arktiska naturen och ursprungsbefolkningars självbestämmanderätt i regionen till ett tvistefrå mellan supermakterna.

De nordiska länderna bör skapa ett nytt samarbetsorgan för att ta itu med utmaningarna i Arktis, om nödvändigt utan Ryssland. Ungdomens Nordiska Råd vädjar till de nordiska länderna att

- inrätta ett nytt arktiskt samarbetsforum där forskarsamhället och beslutsfattare tillsammans arbetar för att avvärja klimatförändringarna och värna om ursprungsbefolkningars rättigheter,
- öka finansieringen för arktisk forskning.

32. Styrkelse af de nordiske sprog

Ung vinstri græn, Ungt jafnaðarfólk, Samband ungra framsóknarmanna, Samband ungra sjálfstæðismanna, Ung norræn

Sprog er grundlaget for kulturel identitet og bevarer samfundenes unikke historie, traditioner og værdier. I Norden er der stor sproglig mangfoldighed med over 20 talte sprog, hvoraf de fleste er små sprog og minoritetssprog. Minoritetssprog har dog stået over for systematiske udfordringer, som i høj grad har truet deres overlevelse. Tvungen assimilering, sprogforbud i skolerne og manglende fokus på sprogene i det offentlige rum har ført til, at nogle af disse sprog næsten er forsvundet.

De nordiske lande skal tage fat på disse udfordringer ved at iværksætte kraftfulde og målrettede tiltag for at beskytte og fremme små sprog og minoritetssprog. Der bør gives større økonomisk støtte til projekter, der værner om sprogene og kulturen i disse samfund. Dette indebærer investeringer i litteratur, film, teater og digitale medier på disse sprog. Ligeledes skal undervisningen i både sprogene og den kulturhistorie, der knytter sig til dem, styrkes. Der bør især fokuseres på sprogundervisning til dem, der tilhører minoriteter og ikke har haft mulighed for at lære deres sprog, ofte på grund af begrænsende sprogpolitikker.

Derfor skal Nordisk Råd:

- Øge bevillingerne til kulturelle projekter såsom litteratur, film og teater, der produceres på mindre nordiske sprog eller omhandler deres kultur.
- Øge undervisningen i nordiske minoritetssprog i hele uddannelsessystemet.
- Støtte uddannelse af lærere og udvikling af undervisningsmateriale på små sprog og minoritetssprog samt sikre adgang til dette materiale for de grupper, der taler sprogene.